

РОЗДІЛ 1

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ОСОБОВОГО СКЛАДУ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ЗВИЧАЙНИХ ТА ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Боснюк В.Ф., канд. психол. наук – старший викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах, Національний університет цивільного захисту України (м. Харків)

Особливості адаптації психологів-випускників ДСНС України до професійної діяльності

На сьогоднішній день однією з найбільш необхідних професій є професія психолога. Наявний досвід їх підготовки у вищій школі переконливо доводить, що образ майбутньої професії випускника повинен бути таким же об'єктом формування, як і професійні знання, вміння, навички та способи мислення. Цілеспрямоване формування розуміння майбутніми фахівцями ціннісних пріоритетів професійної діяльності багато в чому сприяє досягненню ними професійної самостійності, заснованої на осмисленому і зацікавленому відношенні до результатів своєї праці. Це обумовлено тим, що процес адаптації психологів-випускників до нової посади, виконання ними професійних обов'язків виявляється досить складним процесом. Навчальне середовище вузу змінюється обстановкою, в якій різко зростає кількість актів самостійного функціонування.

Як показують дослідження професійного встановлення психологів ДСНС України, ефективність даного процесу залежить від цілого ряду умов і факторів, що складають соціальну ситуацію професійного розвитку. При цьому, поряд з періодами відносно стабільного професійного функціонування, існують складні періоди, пов'язані з вирішенням ряду протиріч, які обумовлені особливостями умов професійної діяльності. До числа цих протиріч відносять:

- протиріччя між реальним рівнем професійної компетентності та нормативними вимогами професії;
- між самооцінкою результатів власної діяльності, її цілей і критеріїв ефективності та оцінкою їх з боку керівництва;
- між прагненням психолога до спеціалізації в певній галузі психологічної науки і практики та необхідністю виконувати багатофункціональні обов'язки;
- між прагненням працівника до професійно-службового росту в рамках обраної спеціальності і недосконалістю організаційно-штатної структури;
- між високою інтенсивністю соціальних контактів, постійним емоційним виснаженням і обмеженою здатністю психологів відновлювати свій емоційно-психологічний потенціал.

За оцінкою самих психологів системи ДСНС України до числа факторів, що ускладнюють процес їх становлення, найбільший негативний вплив мають:

- відсутність системи і необхідного мінімуму професійного спілкування між психологами різних рівнів;
- невизначеність і формальність критеріїв оцінки ефективності професійної діяльності психологів;
- великий обсяг різнопланових функціональних обов'язків, завантаженість дорученнями і обов'язками не пов'язаними безпосередньо із завданнями професійної діяльності;
- недостатня обізнаність керівництва про специфіку діяльності психолога, суб'єктивність в оцінці його праці, некоректна постановка завдань;
- слабка методична та матеріальна забезпеченість психологічної роботи в пожежно-рятувальних частинах.

Отже, відсутність чіткого уявлення про специфіку професійної діяльності психолога у посадових осіб, недостатня відповідність штатно-організаційних структур потребам професійного зростання ускладнюють формування оптимальної моделі функціонування психолога в системі професійної взаємодії з іншими суб'єктами психологічної роботи. Окрім того, відсутність чітких критеріїв оцінки професіоналізму психолога і функціонального розмежування сфери його діяльності з діяльністю інших фахівців ускладнюють процеси його професійної адаптації та самовизначення, що виступають в якості необхідної основи професійного розвитку психолога.

Воробйова І.В., канд. психол. наук, с.н.с., старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності НГУ, Національна академія Національної гвардії України (м. Харків)

Сучасний стан проблеми вивчення іміджу військовослужбовців Національної гвардії України

Однією з умов успішного здійснення реформи системи Міністерства внутрішніх справ України (МВС України) є формування привабливого образу органів охорони правопорядку. До них належить і Національна гвардія України (НГУ), яка є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи МВС України, і призначена для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки.

Як показує досвід, ставлення суспільства до НГУ багато в чому визначає морально-психологічний стан військовослужбовців, а значить, і їх боєготовність, ефективність вирішення поставлених перед ними службово-бойових завдань. Сприйняття НГУ, як елемента держави, так чи інакше зачіпає інтереси всіх українців, впливає на стабільність суспільства і настрої людей. Отже, імідж НГУ, як цілеспрямовано сформований в повсякденній свідомості образ, є важливим елементом безпеки України.

Всеукраїнська науково-практична конференція, Національна академія Національної гвардії України
25 листопада 2016 року, м. Харків